

เต็มหัวใจให้เบาหวาน : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานในชุมชนแบบองค์รวม กรณีศึกษา:บ้านทางสาย ตำบลหนองกิ้งเพล อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

เชาวนี คำโฮม

การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากงานประจำฐานวิจัย: R2R เพิ่มคุณค่า พัฒนาคณ พัฒนาบริการ ครั้งที่ 2 วันที่ 16 กรกฎาคม 2552

รำลึกถึง...

อาจารย์หมดสงวน นิตยารัมภ์พงศ์

สอยดาวสอนเดือนที่เกลื่อนฟ้า
เพื่อเอามาเย็บสิ้นเสื่อเพื่อคนจน

วิทยากร เชียงกูล

เครือข่ายวิจัยวิถีชุมชนตำบลหนองกิ้งเพล

จำเป็นด้วยหรือ ???

ที่หมออนามัยต้องทำวิจัย

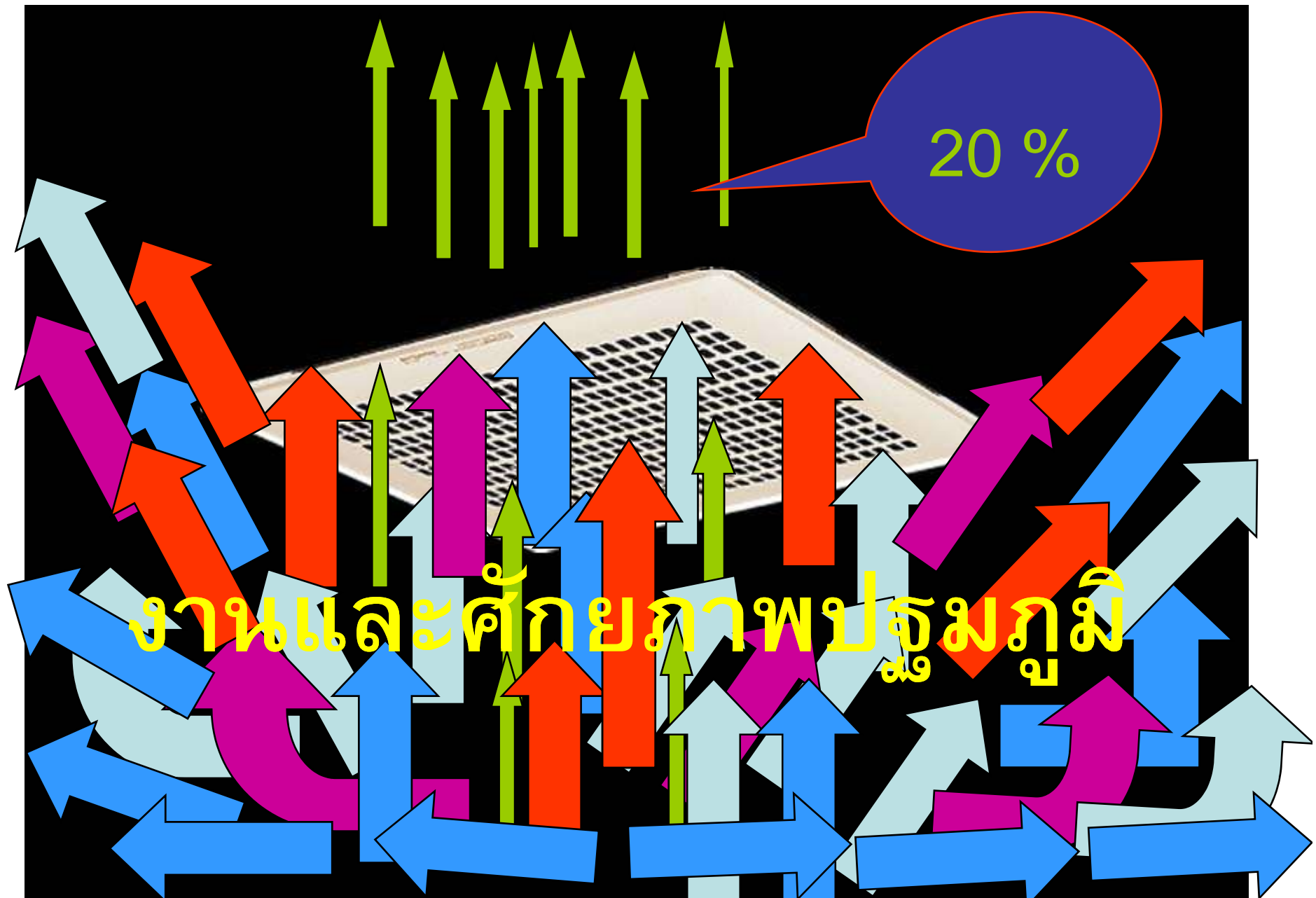
1. เพราะคำถามมีมากมายในชุมชน

เจอลูกน้ำแบบเยอะ
เจอท่อทรายอะเบทด้วย

ทำไมลูกน้ำไม่ตาย
ทรายปลอม??

2. เพราะ... ศักยภาพที่เปี่ยมล้นของคนปทุมภูมิ

หนองกินเพล

where are you?

ตำบลหนองกินเพล

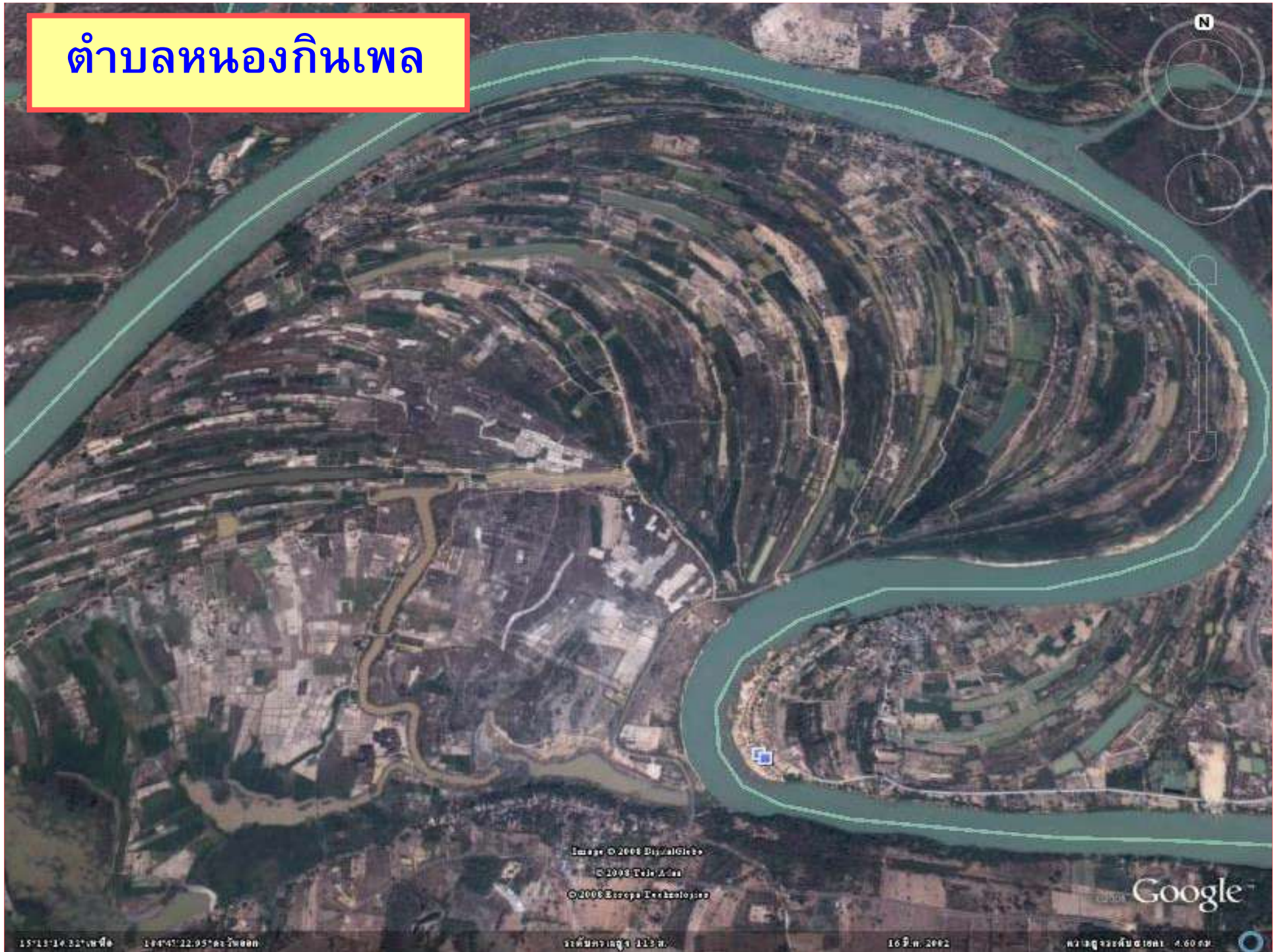

Image © 2008 DigitalGlobe
© 2008 Tele Atlas
© 2008 Europa Technologies

Google

15°13'14.32"เหนือ

104°45'22.95"ตะวันออก

ระดับความสูง 113 ม.

16 มิ.ย. 2002

มาตราส่วนพื้นที่ 1:4,600,000

หนองกินเพล

*น้ำท่วมสถานีอนามัยติดต่อกัน 3 ปี (ปี43-ปี45)

*เข้าถึงบริการเพียง 2 หมู่บ้าน(พื้นที่ 9 หมู่บ้าน)

ตำบลสุขภาวะ :

ได้ร่มนโยบาย

จินตนาการสรรค์บนดิน

ตามยุทธศาสตร์อุปถัมภ์สร้างสุข

ความจริง ความดี ความงาม

โครงการความร่วมมือจัดการความรู้ชุมชนอยู่ดีมีสุข จังหวัดอุบลราชธานี

วิถีชนนอังกินเพล : วิถีวิจัย

 เครือข่ายวิจัยวิถีชุมชนนอังกินเพล
pcunongkinpel@yahoo.co.th

ยิ่งสูงยิ่งก้ม ยิ่งโหม้ม...ยิ่งงดงาม

พลังที่ซ่อนเร้น

เครื่องมือ
วิถีชุมชน
ถอดรหัส
ได้อย่างไร

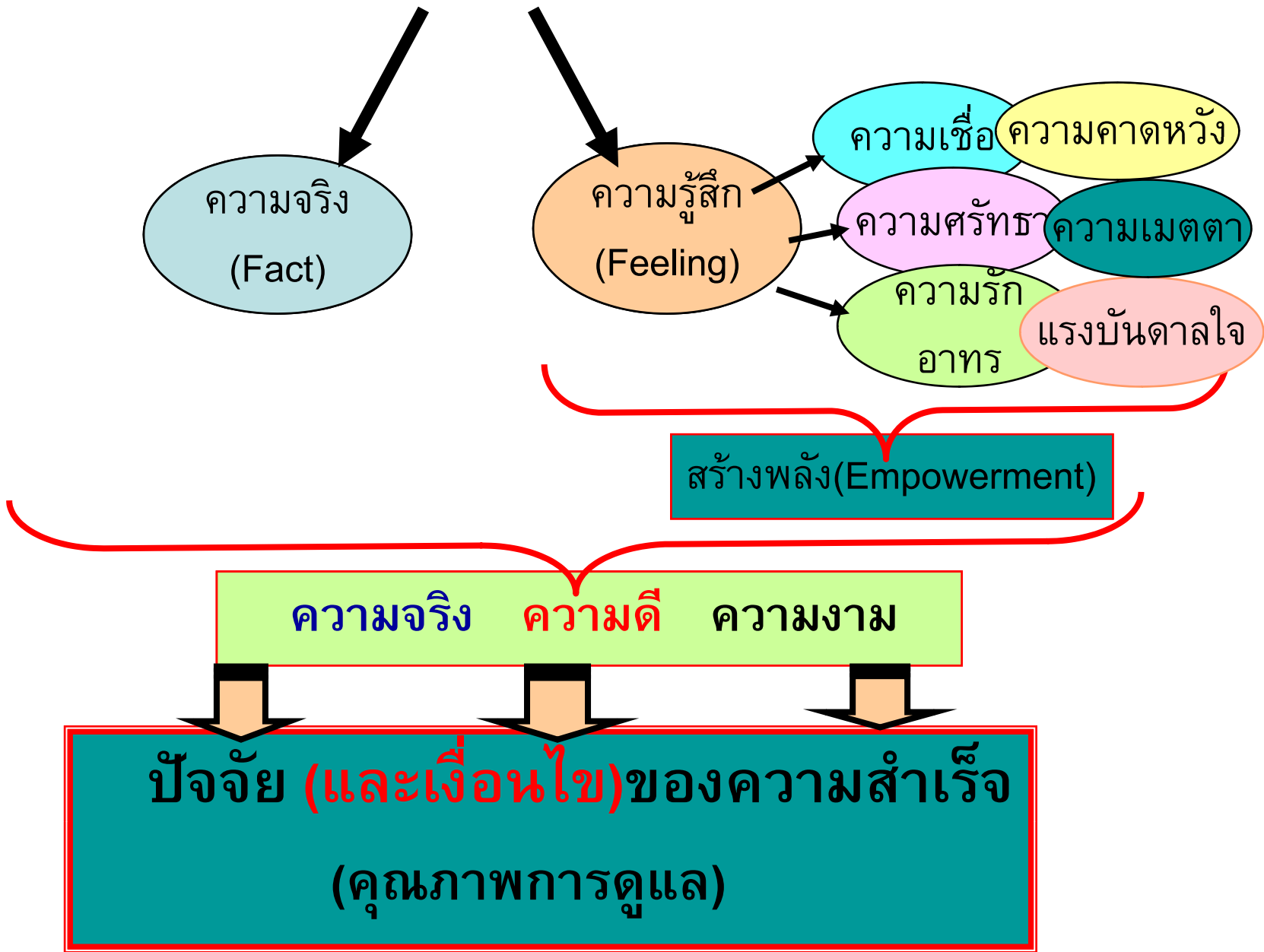
ถึงเวลาคืนอำนาจ
การร่วมสร้างความรู้
ให้กับผู้ปฏิบัติ ด้วย R2R

↑
เขาวนั

ทีมเจ้าหน้าที่
ทีม อสม.
ญาติ / ผู้ป่วย

ความคาดหวัง...ข้อค้นพบของการวิจัย (Finding)

ความจริง
(Fact)

ความรู้สึก
(Feeling)

ความเชื่อ

ความคาดหวัง

ความศรัทธา

ความเมตตา

ความรัก
อาหาร

แรงบันดาลใจ

สร้างพลัง(Empowerment)

ความจริง ความดี ความงาม

ปัจจัย (และเงื่อนไข) ของความสำเร็จ
(คุณภาพการดูแล)

เต็มหัวใจให้เบาหวาน:

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

กรณีศึกษาบ้านทางสาย

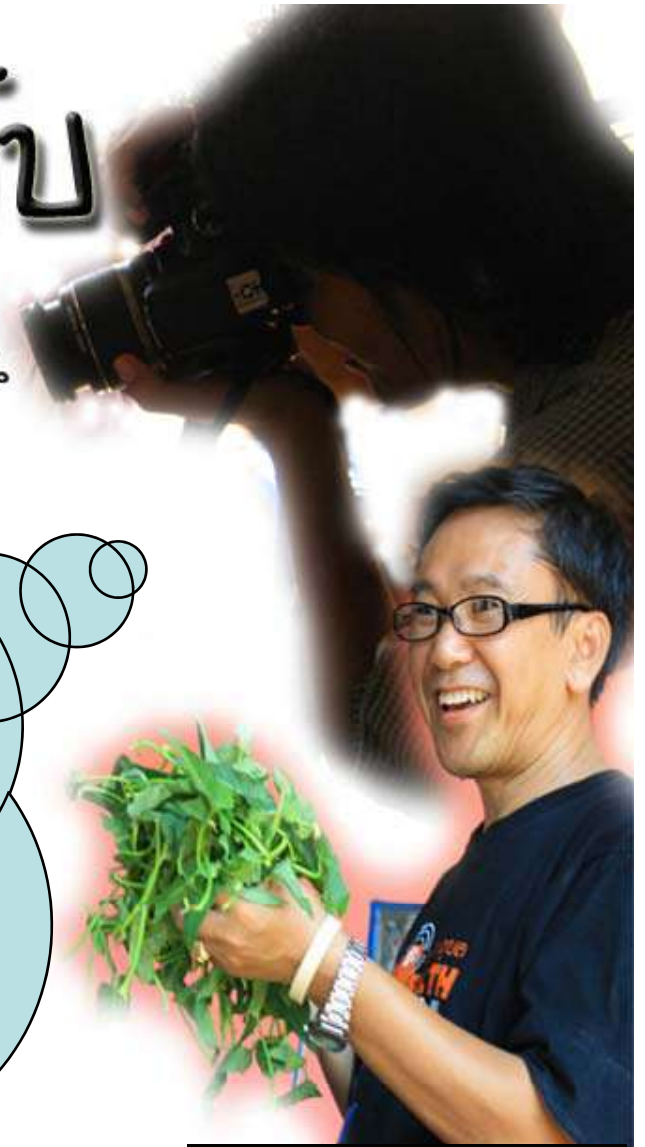
ต.หนองกิ้งเพล

อ.วารินชำราบ

จ.อุบลราชธานี

วิถีคนเก็บ

เก็บคน เก็บเรื่องราว
เก็บความงามของแผ่นดิน

งานวิจัยแบบมีส่วนร่วม ร่วมทุกข์ร่วมสุข
โจทย์คือใช้ชีวิตเป็นตัวตั้ง (ไม่ได้ใช้โรค)
ไม่มีคนใน คนนอก ทุกคนเป็นทีมเดียวกัน
ต่างคนต่างเรียนรู้จากกัน
เราต้องกล้าที่จะแตกต่าง และ
กล้าที่จะอธิบาย กล้าที่จะเปิดให้มี
พื้นที่ในการอธิบายใหม่ ๆ

โครงการพัฒนาเครือข่ายการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคเบาหวาน ในชุมชนตำบลหนองกิงเพล (โครงการ PCU หนองบัว ปี 2548) ณ ศูนย์สุขภาพชุมชนหนองกิงเพล ต.หนองกิงเพล อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี

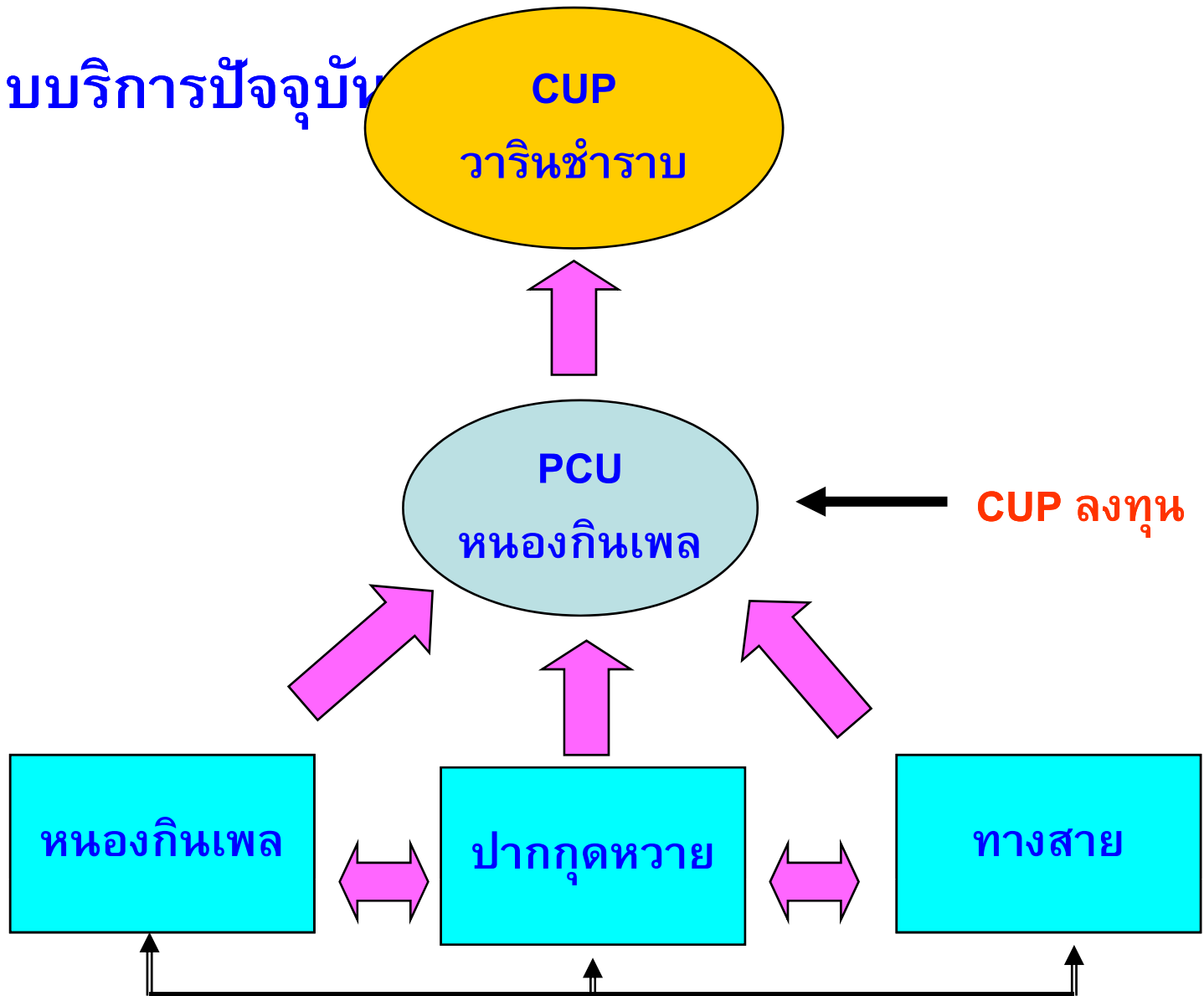
ผลจาก PCU ในพื้นที่

เพียงเพราะเราดูแลกัน

เครือข่ายสุขภาพวารินชำราบ : เครือข่ายที่มีหัวใจความเป็นมนุษย์

รูปแบบบริการปัจจุบัน

ภาคประชาคม เป็นผู้ลงทุน

สถานที่และช่วงเวลาให้บริการ

1.หนองกินเพล

จันทร์ – ศุกร์

08.30 – 16.30 น.

2.ปากกุดหวาย

จันทร์ – ศุกร์

08.30 – 18.30 น. (รวมนอกเวลา)

วันหยุด 08.30 – 12.30 น.

3.ทางสาย

ให้บริการคลินิกโรคหัวใจและหลอดเลือด

เดือนละ 1 วัน

ทางสาย

1. คลินิกโรคเรื้อรังสถานอนามัยหนองกิ้งเพล

3. คลินิกโรคเรื้อรังใน ศสมช.บ้านทางสาย

บริการถึงหมู่บ้าน

ทำไมคุณหน้าตาไม่ดี

คำถามวิจัย

รูปแบบและแนวทางการ
ดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานใน
ชุมชนแบบองค์รวมเป็น
อย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างความมีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานในชุมชน

2. เพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบและแนวทางที่เหมาะสมในการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวาน

3. เพื่อศึกษาศักยภาพของชุมชนในการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวาน

กระบวนการ

เต็มหัวใจให้เบาหวาน

ทบทวน/ศึกษาข้อมูลแบบมีส่วนร่วม

วิเคราะห์สภาพปัญหาแบบมีส่วนร่วม

ผู้ป่วย

ควบคุมระดับน้ำตาลไม่ได้/ขาดนัด

ครอบครัว/ชุมชน

ขาดความรู้/ทักษะ/ดูแลกลุ่มเสี่ยงไม่ครอบคลุม

สถานบริการ

ดูแลไม่ทั่วถึง ไม่เข้าใจวิถีชีวิตชุมชน

ปฏิบัติการอลวน ของคนหวาน ๆ

**ปฏิบัติการอลวน
ของคนหวาน ๆ**

**เก็บรวบรวมข้อมูล
ทรัพยากร/ทุนทางสังคม**

ศึกษาประวัติชีวิต

ประชุมเชิงปฏิบัติการ

ศึกษาจากปฏิบัติการณ์จริง

ศึกษาอย่างมีความสุข

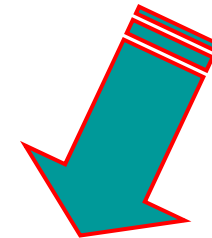

แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

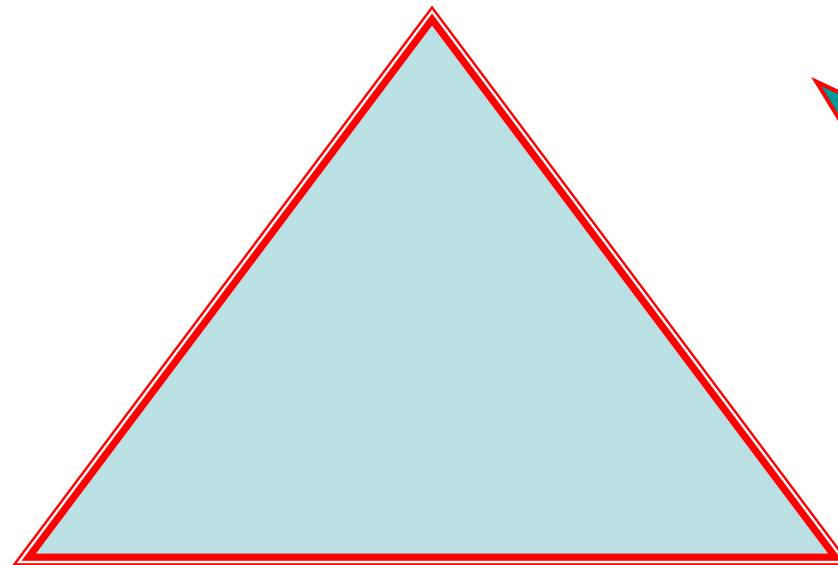
วิ้งสามขา

แนวคิด/ทฤษฎี

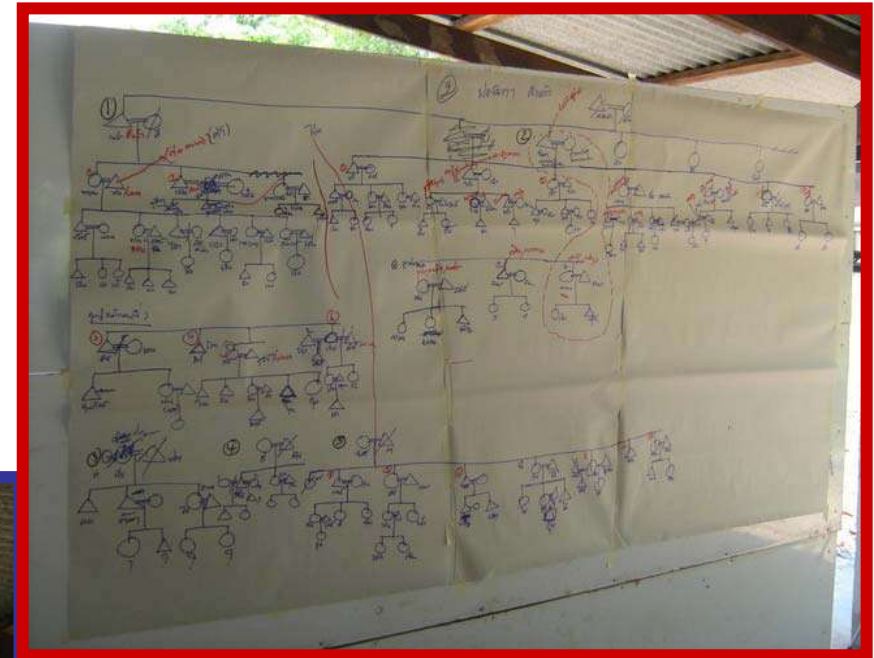

ข้อค้นพบงานวิจัย

คำถามวิจัย

เรียนรู้ รู้จัก เข้าใจ ผ่านเครื่องมือวิถีชุมชน

22 11:09

ช่วยกัน รวบรวม...ถอด...สังเคราะห์

อย่างกลัวข้อมูล ปวดหัวนิดหน่อย
แต่เราทำได้...สู้ตายค่ะ...

ข้อค้นพบ

จากการเต็มหัวใจให้เบาหวาน

ผลการศึกษา

เกิดนวัตกรรมในการดูแลผู้ป่วย
โรคเบาหวานในชุมชน

มิติแรก มิติผู้ป่วย

- วิเคราะห์ตนเอง
- เรียนรู้ซึ่งกันและกัน
- บอกกล่าวเล่าทุกข์

มิติที่สอง อสม.

- เรียนรู้ผ่านเครื่องมือวิถีชุมชน
- เรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างทีม

จาก อสม.เชิงเวชชาล...สู่งานวิจัยปฏิบัติการมีส่วนร่วม

ถอดถอดคิดบริการโรคหัวใจและหลอดเลือด
จากสถานีอนามัยงนนองกินเพล สู่ ศสมช.ทางสาย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
ในการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานในชุมชน
กรณีศึกษา : บ้านทางสาย ต.หนองกินเพล อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี

นายสีทน กาญจนวงศ์
อสม.ดีเด่น สาขาการใช้บริการใน ศสมช.
บ้านทางสาย หมู่ 9 ต.หนองกินเพล อ.วารินชำราบ

อสม.หวานใจ

กับภารกิจหวานๆ ในชุมชน

อสม.ดีเด่น

สาขาเผ่าะวังและควบคุมโรคไม่ติดต่อ

ทีพจวรรณ ธงชัย และเพื่อน อสม.หวานๆ

บ้านทางสาข ๓.หนองกินเพล อ.วารินชำราบ

ใกล้บ้าน...ใกล้ใจ

Before

After

มิติน้ำสาม

ชุมชน

- บริการใกล้บ้านใกล้ใจ
- เป็นลูกหลาน
- การสร้างสุขภาพ
- ผักพื้นบ้าน ลานกะลา

การเคลื่อนไหวทางวิชาการต้องเป็นการเคลื่อนไหวจากดินสู่ฟ้า ฟ้าสู่ดิน
ดินหมายถึงชีวิตจริง การปฏิบัติจริง แล้วไปสังเกต สังเคราะห์ให้เป็น
ความรู้ที่สูงขึ้น เพื่อกลับไปเอาลงไปใช้อีก หมุนแต่ละรอบเรื่องต่างๆก็จะค่อยดีขึ้น
ถ้าเราท่องแต่ตำรา จะไม่มีทางรู้ เราเรียนรู้คนเดียวก็ไม่ได้ เพราะคนที่เกี่ยวข้องมีเยอะ
ต้องมีความรัก ความเมตตา มีความจริงใจต่อกัน นอกจากจะมีชีวิตที่มีความสุขแล้ว
เรายังฉลาดขึ้น และมีความฉลาดพร้อมกันหมด เรียกว่าเป็น...

ปัญญาารวมของทั้งหมด
ถ้าท่านรวมกันทำความดีเพื่อเพื่อนมนุษย์
มันจะเป็น...ความงามประดับแผ่นดิน

ศ.นพ.ประเวศ วะสี

ความงาม...ประดับแผ่นดิน

วิถีคนเก็บ

เก็บคน เก็บเรื่องราว
เก็บความงามของแผ่นดิน

อยากเห็น "ชุมชนนักวิจัย (Community of Researchers)
ที่สร้างนักวิจัย แทนการ "วิจัยชุมชน (community research)"
ที่มักทำโดยบุคคลภายนอกเป็นหลัก
ที่นิยมใช้ชุมชนเป็น "วัสดุวิจัย"

